

LIBERTATEA DE STABILIRE ȘI LIBERTATEA DE A PRESTA SERVICII

Libertatea de stabilire și libertatea de a presta servicii sunt esențiale pentru mobilitatea întreprinderilor și profesională pe teritoriul UE. Punerea în aplicare pe deplin a Directivei privind serviciile este esențială pentru consolidarea pieței interne, dar persistă încă obstacole. Pandemia de COVID-19 a adăugat noi provocări. Drept răspuns, Parlamentul European a adoptat în februarie 2022 o rezoluție care evidențiază modul în care redresarea economică după pandemia de COVID-19 poate atenua cel mai bine efectele negative asupra acestor libertăți vitale.

TEMEIUL JURIDIC

Articolele 26 (piața internă), 49-55 (stabilirea) și 56-62 (serviciile) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

OBIECTIVE

Persoanele independente și profesioniștii sau persoanele juridice, în sensul articolului 54 din TFUE, care activează în mod legal într-un stat membru: (i) pot desfășura o activitate economică în mod stabil și continuu într-un alt stat membru (libertatea de stabilire: articolul 49 din TFUE); sau (ii) pot oferi și presta temporar servicii într-un alt stat membru, rămânând în același timp în țara lor de origine (libera prestare a serviciilor: articolul 56 din TFUE). Acest lucru implică eliminarea discriminării pe motive de cetățenie și, pentru ca aceste libertăți să fie efectiv folosite, adoptarea unor măsuri pentru facilitarea exercitării lor, în special armonizarea normelor naționale privind accesul și recunoașterea lor reciprocă ([2.1.6](#)).

REALIZĂRI

A. Liberalizarea în tratat

1. „Libertățile fundamentale”

Dreptul de stabilire include dreptul de a începe și desfășura activități independente și de a înființa și conduce firme, ca activitate permanentă de natură stabilă și continuă, pe teritoriul unui alt stat membru în aceleași condiții ca cele stabilite de legislația statului membru respectiv pentru cetățenii proprii.

Libertatea de a furniza servicii se aplică tuturor serviciilor prestate în mod normal contra unei remunerații, în măsura în care nu sunt reglementate prin prevederi legate de libera circulație a mărfurilor, a capitalurilor și a persoanelor. Persoana care prestează un

„serviciu” poate astfel să-și desfășoare temporar activitatea în statul membru în care este prestat serviciul, în aceleași condiții ca cele impuse de statul membru respectiv propriilor resortisanți.

2. Excepțiile

În temeiul TFUE, activitățile legate de exercitarea autorității publice sunt excluse de la libertatea de stabilire și de la libera prestare a serviciilor (articolul 51 din TFUE). Excluderea este totuși limitată printr-o interpretare restrictivă: excluderile se aplică doar acelor activități și funcții specifice care implică exercitarea prerogativelor de autoritate publică. În plus, o profesie poate fi exclusă în totalitate doar dacă întreaga sa activitate este dedicată exercitării prerogativelor de autoritate publică sau dacă partea care este dedicată exercitării acestor prerogative nu poate fi separată de restul. Sunt prevăzute excepții care le permit statelor membre să excludă producerea sau comercializarea de material de război (articolul 346 alineatul (1) litera (b) din TFUE) și să păstreze normele aplicabile neresortisanților în ceea ce privește ordinea publică, siguranța publică sau sănătatea publică (articolul 52 alineatul (1) din TFUE).

B. Directiva privind serviciile – pentru realizarea pieței interne

Directiva privind serviciile ([Directiva 2006/123/CE](#)) consolidează libertatea de a presta servicii pe teritoriul UE. Această directivă este esențială pentru realizarea pieței interne, având un uriaș potențial de a aduce beneficii pentru consumatori și pentru IMM-uri. Obiectivul său este crearea unei piețe unice deschise pentru servicii în UE, garantând, în același timp, calitatea serviciilor oferite consumatorilor. Conform [comunicării Comisiei intitulate „Europa 2020 - O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii”](#), aplicarea integrală a Directivei privind serviciile ar putea crește cu 45 % volumul schimburilor de servicii comerciale și cu 25 % investițiile străine directe, generând o creștere a PIB-ului de 0,5 %-1,5 %. Directiva contribuie la simplificarea și modernizarea procedurilor administrative și de reglementare. Aceste lucru se realizează nu doar prin analiza legislației în vigoare și adoptarea și modificarea legislației pertinente, dar și prin proiecte pe termen lung (înființarea ghișeelor unice și asigurarea cooperării administrative).

Punerea în aplicare a acestei directive a fost întârziată considerabil. În timp ce reformele inițiale au condus la eliminarea a numeroase bariere de pe piața unică a serviciilor, din 2012 ritmul a încetinit. S-au redus eforturile de reformă, înregistrându-se progrese semnificative în principal în statele membre care beneficiază fie de asistență financiară, fie în cele cu agende naționale de reformă cuprinzătoare. În ciuda capacității directivei de a crește PIB-ul UE cu 2,6 %, până în prezent doar 0,9 % din acest potențial de creștere a fost realizat, lăsând o marjă neexploată de 1,7 %. Comisia [recunoaște](#) aceste întârzieri, dar nu consideră necesară modificarea directivei. În schimb, aceasta se axează pe asigurarea faptului că directiva își obține toate beneficiile prin asigurarea respectării și introducerea „pachetului privind serviciile”, care include noi propuneri legislative pentru a revigora sectorul serviciilor și pentru a aborda lacunele rămase în materie de punere în aplicare.

ROLUL PARLAMENTULUI EUROPEAN

Parlamentul a jucat un rol esențial în liberalizarea activităților independente, asigurându-se că anumite activități limitate sunt rezervate resortisanților. De asemenea, el a sesizat Curtea de Justiție a Uniunii Europene cu privire la lipsa de acțiune a Consiliului în ceea ce privește politica în domeniul transporturilor. Hotărârea din 1985 ([cauza nr. 13/83 din 22 mai 1985](#)) a constatat că Consiliul se face vinovat de faptul că nu a asigurat servicii de transport internațional gratuite, încălcând Tratatul de la Roma. În consecință, Consiliul a trebuit să adopte legi relevante. Rolul Parlamentului s-a extins prin aplicarea procedurii de codecizie și a procedurilor legislative ordinare privind libertatea de stabilire și prestarea de servicii.

Parlamentul a fost, de asemenea, parte la adoptarea și monitorizarea Directivei privind serviciile, îndemnând statele membre să respecte și să pună în aplicare în mod corespunzător dispozițiile acesteia. Acesta a adoptat, la 15 februarie 2011, o [rezoluție](#) referitoare la punerea în aplicare a directivei, iar la 25 octombrie 2011, o [altă rezoluție](#) referitoare la procesul de evaluare reciprocă. În urma unei comunicări a Comisiei din iunie 2012, Comisia IMCO a Parlamentului a elaborat un raport privind situația și viitorul pieței interne a serviciilor, pe care [plenul l-a adoptat](#) la 11 septembrie 2013.

La 7 februarie 2013, Parlamentul a adoptat și o [rezoluție](#) conținând recomandări adresate Comisiei privind guvernarea pieței unice, subliniind importanța sectorului serviciilor ca domeniu esențial pentru creștere, caracterul fundamental al libertății de a presta servicii și beneficiile implementării integrale a Directivei privind serviciile.

Parlamentul a acordat prioritate propunerilor privind telecomunicațiile, cum ar fi regulamentele privind identificarea electronică [[Regulamentul \(UE\) nr. 910/2014](#)] și un „continent conectat”. [Rezoluția](#) Parlamentului din iulie 2012 a abordat serviciile financiare, inclusiv serviciile de plată de bază și creditele ipotecare ([Directiva 2014/17/UE](#)). Acesta a abordat, de asemenea, pachetele de servicii de călătorie printr-o [rezoluție](#) din martie 2014. Directiva privind creditele ipotecare prevede protecția consumatorilor și asigură o capacitate financiară informată. Directiva privind piețele instrumentelor financiare ([Directiva 2014/65/UE](#)) promovează transparența. În 2019, Parlamentul a abordat cerințele de accesibilitate ([Directiva \(UE\) 2019/882](#)) pentru a sprijini cetățenii cu dizabilități. Pentru a le consolida, o [rezoluție](#) din octombrie 2022 a propus un Centru AccessibleEU pentru a unifica expertii și profesioniștii din domeniul accesibilității.

Un [studiu](#)^[1] din 2019 a arătat că legislația UE privind libera circulație a serviciilor, inclusiv în ceea ce privește calificările profesionale și comerțul cu amănuntul, aduce beneficii economice substanțiale: 284 de miliarde EUR anual în temeiul Directivei privind serviciile, 80 de miliarde EUR din servicii profesionale și 20 de miliarde EUR din servicii de achiziții publice. Un alt [studiu](#)^[2] arată, de asemenea, că sectorul serviciilor,

---

[1]Pelkmans, J., *Contribution to growth: The Single Market for Services – Delivering economic benefits to citizens and businesses* (Contribuția la creșterea economică: Piața unică a serviciilor – beneficii economice pentru cetățeni și întreprinderi), lucrare publicată pentru Comisia pentru piața internă și protecția consumatorilor, de Departamentul tematic pentru politici economice, științifice și privind calitatea vieții, Parlamentul European, Luxemburg, 2019.

[2]Dahlberg, E. et al., *Legal obstacles in Member States to Single Market rules* (Obstacolele juridice din statele membre pentru normele pieței unice), lucrare publicată pentru Comisia pentru piața internă și protecția consumatorilor, de Departamentul tematic pentru politici economice, științifice și privind calitatea vieții, Parlamentul European, Luxemburg, 2020.

care reprezintă 24 % din comerțul pe teritoriul UE (în creștere de la 20 % de la începutul anilor 2000) și contribuie cu 78 % la valoarea adăugată brută a UE, este esențial pentru creștere. Cu toate acestea, studiul a identificat, de asemenea, diversitatea în materie de reglementare și provocările informaționale ca factori care sporesc costurile întreprinderilor și împiedică libera circulație a serviciilor și libertatea de stabilire în UE.

În [rezoluția](#) sa din 17 aprilie 2020, Parlamentul a recunoscut că piața unică este primordială pentru prosperitatea Europei și esențială pentru răspunsul la pandemia de COVID-19. În plus, în [rezoluția](#) sa din 19 iunie 2020, Parlamentul a subliniat importanța spațiului Schengen pentru UE și a îndemnat statele membre să reducă restricțiile de circulație și să depună eforturi în vederea integrării depline a spațiului Schengen.

La 25 noiembrie 2020, Parlamentul a adoptat o [rezoluție](#) intitulată „Către o piață unică mai sustenabilă pentru întreprinderi și consumatori”, care se axează pe diferite domenii de politică, în special pe domeniul protecției consumatorilor și al participării companiilor la tranziția verde (esențială pentru creșterea sustenabilității pieței unice). La solicitarea Comisiei IMCO, Departamentul tematic pentru politici economice, științifice și privind calitatea vieții din cadrul Direcției Generale Politici Interne a Parlamentului a publicat o notă de informare intitulată „Sectorul european al serviciilor și tranziția ecologică”, care a fost utilizată la redactarea rezoluției respective.

La 20 ianuarie 2021, Parlamentul a adoptat o [rezoluție](#) intitulată „Consolidarea pieței unice: viitorul liberei circulații a serviciilor”. În rezoluție se subliniază că normele privind piața unică a serviciilor trebuie aplicate, iar măsurile Comisiei de asigurare a respectării legislației trebuie îmbunătățite. De asemenea, este evidențiată necesitatea de a evalua nivelul implementării cadrului juridic al UE pentru servicii și de a crește capacitățile companiilor, oferindu-le un acces mai bun la informații.

Pandemia de COVID-19 a dus la reintroducerea restricțiilor asupra liberei circulații pe piața unică a UE, inclusiv asupra liberei circulații a serviciilor. Un [webinar](#)^[3] organizat la 9 noiembrie 2020 de Departamentul tematic pentru politici economice, științifice și privind calitatea vieții a examinat impactul pandemiei, anticipând schimbări viitoare semnificative în ceea ce privește cererea și oferta de servicii ca urmare a progreselor tehnologice și a modificării obiceiurilor consumatorilor. Un [studiu](#)^[4] prezentat Comisiei IMCO în februarie 2021 a subliniat că, deși închiderea inițială a frontierelor a perturbat serviciile profesionale transfrontaliere, adoptarea instrumentelor digitale a facilitat revenirea la un anumit nivel de normalitate.

[Rezoluția](#) Parlamentului din 17 februarie 2022 referitoare la eliminarea barierelor netarifare și nefiscale de pe piața unică a abordat barierele care persistă în general în calea libertății mărfurilor și a libertății de a presta servicii, precum și, în mod specific, modul în care pandemia de COVID-19 a afectat cele patru libertăți (libera circulație a mărfurilor, libera circulație a persoanelor, libertatea de a presta servicii și libera circulație a capitalurilor). Acest obstacol afectează în continuare cele patru libertăți, în

---

[3]Milieu Consulting SRL, The impact of COVID-19 on the Internal Market and consumer protection - IMCO Webinar Proceedings (Impactul pandemiei de Covid-19 asupra pieței interne și a protecției consumatorilor - lucrările webinarului IMCO), lucrare publicată pentru Comisia pentru piața internă și protecția consumatorilor, de Departamentul tematic pentru politici economice, științifice și privind calitatea vieții, Parlamentul European, Luxemburg, 2020.

[4]Marcus, J. S. *et al.*, The impact of COVID-19 on the Internal Market (Impactul pandemiei de COVID-19 asupra pieței interne), lucrare publicată pentru Comisia pentru piața internă și protecția consumatorilor, Departamentul tematic pentru politici economice, științifice și privind calitatea vieții, Parlamentul European, Luxemburg, 2021.

pofta faptului că într-o anumită măsură instrumentele digitale au remediat unele dintre dificultățile economice cauzate de restricțiile impuse de pandemia de COVID-19.

Pentru mai multe informații pe această temă, vă rugăm să consultați site-ul [Comisiei piața internă și protecția consumatorilor](#).

Christina Ratcliff / Jordan De Bono / Barbara Martinello
11/2023

